

Kohtuasi T-40/04

Emma Bonino jt

versus

Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu

Määrus Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta — Tühistamishagi — Vastuvõetamatuse vastuväide — Vaidlustatav akt — Õigus olla kohtumenetluses pool — Vastuvõetamatus

Esimese Astme Kohtu määrus (teine koda), 11. juuli 2005 II - 2690

Määruse kokkuvõte

1. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Otsene puutumus — Määrus Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta — Poliitilise rühmituse eeskirjade kohaldamisalast väljajätmine — Asjaomast poliitilist rühmitust otseselt puudutav õigusakt*

(EÜ artikli 230 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 2004/2003, artiklid 2 ja 3)

2. *Menetlus — Hagi vastuvõetavus — Hindamine hagi esitamise hetke olukorra põhjal — Akt, mis näeb ette selle tagajärgede edasilükkamise hilisemale tähtajale — Mõju puudumine füüsiliste või juriidiliste isikute otsesele puutumusele (EÜ artikli 230 neljas ja viies lõik)*
 3. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Otsene puutumus — Määrus Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta — Poliitilise rühmituse liikmete esitatud hagi — Otsese puutumuse puudumine (EÜ artikli 230 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 2004/2003, artiklid 2 ja 3)*
 4. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Määrus Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta — Poliitilise rühmituse hagi — Vastuvõetamatus (EÜ artikli 230 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 2004/2003)*
 5. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Määrus Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta — Poliitilise rühmituse hagi — Poliitilise rühmituse liikmed, kes võtsid osa määruse väljatöötamisest — Asjaomase määruse õiguslik alus, mis ei näe ette vastavat sekkumist — Vastuvõetamatus (EÜ artikli 230 neljas lõik; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 2004/2003)*
 6. *Tühistamishagi — Füüsilised või juriidilised isikud — Neid otseselt ja isiklikult puudutavad aktid — Tingimuse olla isiklikult puudutatud contra legem tõlgendus — Vastuvõetamatus (EÜ artikli 230 neljas lõik)*
-
1. Sarnane määrus nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta määrus nr 2004/2003 Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta, millega luuakse selline õiguslikult soodne olukord, millest üks osa poliitilisi rühmitusi saab kasu ja teised mitte, võib mõjutada erakondade võrdseid võimalusi. Seega tuleb käesolevaga sarnasel juhtumil õigusliku mõjuna arvesse võtta poliitilise rühmituse kõrvalejätmist Euroopa tasandi erakonna staatusest ja seetõttu ka ühendusepoolsest rahastamisest koosmõju mõnede tema poliitiliste konkurentide võimalusega sellest kasu saada.
- Asjaolu, et rahastamise andmine sõltub asjaomase määruse kohaselt vastava

taotluse esitamisest, ei välista seda, et määrus puudutab poliitilist rühmitust otseselt, sest sellise taotluse esitamine sõltub üksnes selle erakonna tahtest.

Lisaks, kuna poliitilised rühmitused, mis ei täida asjaomase määruse artiklites 2 ja 3 sätestatud tingimusi, jäävad rahastamisest kõrvale ning kuna artikli 3 punktides a, b ja d sätestatud kriteeriumid on sõnastatud viisil, mis ei jäta parlamendile kaalutusõigust, siis kuulub nende kriteeriumide alusel rahastamist andva või sellest keelduva otsuse sisu piiratud pädevusse, sest see otsus on täiesti automaatne ja tehakse üksnes vaidlustatud määruse põhjal muid vahenorme kohaldamata.

Kuna ühelt poolt hagejad on kohustatud pidama hagi esitamisel kinni EÜ artikli 230 viiendas lõigus kehtestatud tähtajast, oleks mis tahes teistsuguse tõlgenduse tagajärjeks see, et akti andnud institutsioon saaks takistada üksikisikul hagi esitamist EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel, lükates edasi asjaomase isiku õiguslikku seisundit otseselt kahjustada võiva sätte jõustumiskoopäeva.

Teisalt, kui seadusandja on näinud käesolevas asjas vaidlustatud määrusega sätestatud meetmete kohaldamise ette alates konkreetsest kuupäevast ja nende sätete kohaldamist ei ole seatud sõltuvusse ettenägematutest sündmustest, puudub nende kohaldamise edasilükkamisel igasugune mõju asjaolule, kas akt puudutab üksikisikut otseselt või mitte.

(vt punktid 45–48)

(vt punktid 43, 49, 51 ja 52)

2. Kuigi tühistamishagi vastuvõetavust tuleb hinnata hagi esitamise hetkel, siis ei tähenda asjaolu, et akti mõjud avalduvad alles samas aktis kindlaks määratud hilisemal kuupäeval, et see ei võiks üksikisikut otseselt mõjutada.

3. Poliitilise rühmituse liikmeid ei puuduta EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses otseselt määrus nr 2004/2003 Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta, sest kuigi ei saa välistada erakonna rahastamistingimuste mõju selle liikmeteks olevate saadikute mandaatide teostamisele, ei muuda see siiski asjaolu, et konkureeriva poliitilise rühmituse võimaliku rahastamise ja selle erakonna,

kuhu kuuluvad hagevad saadikud, rahastamatajätmise majanduslikud tagajärjed tuleb klassifitseerida kaudseteks. Otsene majanduslik mõju tekib poliitilise rühmituse, mitte selle nimekirja valitud saadikute olukorrale ning kõnealused majanduslikud tagajärjed ei puuduta hagevate saadikute õiguslikku olukorda, vaid üksnes nende faktilist olukorda.

Kontrollrühm ei kuulu selliste isikute suletud ringi, keda määrus nr 2004/2003 puudutab, vaid koosneb kõigist sellistest poliitilistest rühmitustest, keda vaidlustatud määrus võib otseselt puudutada, teisisõnu iseäranis kõigist sellistest erakondadest, kes on osalenud Euroopa Parlamendi valimistel või vastavat osalemiskavatsust väljendanud.

(vt punktid 56 ja 59)

Asjaolu, et teatud asjaomaste isikute arvu või identiteeti on võimalik kindlaks teha, samas kui selline võimalus teiste asjassepuutuvate isikute osas puudub, ei individualiseeri hagejat piisavalt.

(vt punktid 61–63)

4. Määrust nr 2004/2003 Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta kohaldatakse objektiivselt kindlaks määratud olukordadele ning see loob õiguslikke tagajärgi üldisel ja abstraktsel viisil määratletud isikute kategooriatele, kuid see ei puuduta neid isikuid otseselt EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses. Tingimused, mida tuleb täita ühenduse rahastamist soovival erakonnal, on sõnastatud üldisel viisil ja nii, et need on eristusteta kohaldatavad mis tahes poliitilisele rühmitusele, kes kuulub asjaomase määruse kohaldamisalasse.
5. Üksnes see asjaolu, et osaleti akti vastuvõtmisele eelnenud läbirääkimistes, ei anna isiklikku õigust olla kohtumenetluses pool. Vaatamata sellele, et oma liikmete huve edendava eesmärgiga ühenduse „läbirääkija” seisund võib olla piisav sellise hageja individualiseerimiseks, ei kohaldata seda nõuet õigustloovale aktile siis, kui õiguslik alus, mille alusel see on vastu võetud, ei näe ette üksikisikute sekkumist. Üksikisikuid kõnealuste otsuste vastuvõtmise, täit-

mise ja järelevalvega siduva erikorra puudumisel ei anna pelk kaebuse esitamine ja sellele järgnev võimalik kirj vahetus komisjoniga hagejale EÜ artiklis 230 sätestatud õigust olla kohtumenetluses pool.

Määrus nr 2004/2003 Euroopa tasandi erakondi reguleerivate määruste ja erakondade rahastamise eeskirjade kohta ei puuduta — EÜ artikli 230 tähenduses — isiklikult sellist poliitilist rühmitust, mille teatavad liikmed osalesid saadikute seadusandlikus menetluses, kuna määrus ei puuduta isiklikult vastavaid saadikuid ning kuna ükski menetlusnorm ei nõudnud poliitiliste erakondade formaalset osalemist asjaomase määruse vastuvõtmisel.

(vt punktid 70–72 ja 75)

6. Õiguskaitsevahendite süsteemi selline tõlgendus, mille kohaselt on tühistamis-

hagiga võimalik otse ühenduse kohtusse pöörduda, juhul kui ühenduse kohtu teostatud siseriiklike menetlusnormide analüüsist nähtub, et need ei võimalda eraõiguslikul isikul asjaomase ühenduse akti kehtivuse vaidlustamiseks esitada hagi siseriiklikusse kohtusse, ei ole vastuvõetav.

Lisaks võib füüsiline või juriidiline isik asutamislepinguga kehtestatud seaduslikkuse kontrolli korra kohaselt esitada hagi määruse peale üksnes juhul, kui see ei puuduta teda mitte üksnes otseselt, vaid ka isiklikult. Kui viimast tingimust tuleb tõlgendada tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet silmas pidades, võttes sealjuures arvesse erinevaid hagejat individualiseerivaid asjaolusid, ei saa sellise tõlgenduse mõjul asjaomast tingimust — mis on sõnaselgelt asutamislepingus ette nähtud — kõrvale jätta, ületamata sama lepinguga ühenduse kohtutele antud pädevust.

(vt punkt 77)